

1922

juli 2001

Rond de Schutsboom

Periodieke uitgave van:
Heemkundige kring "De Vyer Heertganghen"

Rond de Schutsboom

Periodiek van :

Heemkundige kring "De Vyer Heertganghen"

Secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43
5051 PD Goirle
Tel: 013 - 5 34 89 72

Jaargang 22

juli 2002

	pagina
De school aan het kermisplein	2
Uit het Museum	8
Laat eens iets van u horen	11
Brabants bont 'ne boerezaddoek vol'	12
Na achtenvijftig jaar	14
Toponiemen	21
Het wegekruis op Abcoven	24
Uit de oude Schoenendoos	26
Goirle in oude ansichten	27
De Harmonie en de geestelijkheid	28

De school aan het Kermisplein

Joseph Wijdemans.

De school aan het Kermisplein was de voormalige St. Tarcisiuschool, die eens stond waar nu het "Prinsenhof" is gebouwd, tussen het Chinees restaurant Lai Ping en de Marijkestraat, aan het Oranjeplein 4. De fraters begonnen op 1 september 1928 daar een lagere jongensschool die 38 jaar later verlaten werd om naar een nieuwbouw te verhuizen aan de Aabeekstraat. In 1967 verlaat de laatste frater de school en kort daarop slaat de vernieuwing toe, "Sint Tarcisius" werd "'t Moske", genoemd naar het "Maasje" een riviertje dat ooit in de nabijheid heeft gestroomd. Per einde schooljaar 1992-1993 heeft er een fusie plaats met de "Biesedaelschool" in de wijk Grobbendonck. Het gebouw wordt verlaten en 7 september 1993 begint de sloop. De gemeenschap trekt in bij de Biesedaelschool en gaan samen verder onder de naam "Regenboogschool".

De vierklassige Tarcisiuschool, gezien vanaf de speelplaats

Hier zou het verhaal afgelopen zijn als de Heemkundige kring niet toevallig in bezit was gekomen van de kronieken van de St. Tarcisiuschool en misschien was het ook daarbij gebleven als ik zelf niet in 1950 naar deze school heb mogen gaan en veel goede herinneringen aan de "Grote school" overgehouden heb. Ik hoop dat bij vele oud-Tarcisianen de herinneringen aan hun school op het Kermisplein weer boven komen en menig keer kunnen zeggen "och ja"..... Het verhaal begint bij de St. Thomasschool.

In de zomer van 1927 wordt het bij de aangifte van de nieuwe leerlingen van de St. Thomasschool al snel duidelijk dat de school te klein dreigt te worden. De Directeur van de fraters van Tilburg en tevens voorzitter van het schoolbestuur van de Goirlese school, ziet dan ook de noodzaak in dat er vergroot moeten worden. In augustus heeft hij samen met het waarnemend hoofd van de St. Thomasschool een eerste onderhoud met B en W. van Goirle. Het college ziet de noodzaak van uitbreiding ook in. Besloten wordt dat de huisarchitect van de fraters een voorlopig plan en

een kostenberekening zal maken voor de bouw van drie extra lokalen en ook van een verdieping over de hele school. Als snel blijkt echter dat noch aan de voorzijde noch aan de achterzijde plaats is voor een trappenhuis zonder dat er een lokaal wegvalt, tenzij het schoolbestuur grond ter beschikking stelt aan de tuinkant van de school. Burgemeester van Ginneken ziet dat wel zitten, maar het Generaalat geeft hiervoor geen toestemming en zo wordt besloten, dat er op de benedenverdieping een lokaal zal vervallen.

Volgens de berekening van architect Panis zal het plan met de 3 bovenklassen op f26000,-, en het andere plan op f38000,- komen. Bij het zien van die bedragen rijst bij het college van B en W. de vraag, of het niet beter is een geheel nieuwe school te ontwerpen en deze te bouwen op de gemeentegrond die gelegen is aan het Kermisplein. De keuze valt op dit terrein omdat in het uitbreidingsplan van de gemeente, het Kermisplein is bestemd voor een eventueel nieuwe Parochiekerk. De burgemeester gaat persoonlijk op bezoek bij de pastoor om te vernemen of er mogelijk ook bezwaren bestaan tegen de bouw van een nieuwe school aan het Kermisplein. Pastoor Peeters heeft geen bezwaar en bevestigt dit op verzoek van de burgemeester schriftelijk als volgt:

“In antwoord op de mededeling, die mij gewerd, dat er besloten is tot de bouw ener nieuwe jongensschool en de mij geboden gelegenheid om bezwaren te opperen tegen de plaatsing op het kermisterrein, met het oog op een eventuele nieuwe parochiekerk, heb ik de eer U te berichten, dat er vooralsnog definitief niets te zeggen is, van de stichting ener nieuwe parochiekerk, doch dat er mijnerzijds geen bezwaren bestaan tegen de plaatsing der nieuwe school op het aangegeven terrein”.

De burgemeester deelt dat antwoord aan de fraters mee, maar ook frater Superior Tharcisio en frater Vicarius Maurentio hadden reeds een onderhoud gehad met de pastoor waarbij deze zich zeer ingenomen toonde met het schoolplan.

Intussen werkt de architect met bekwame spoed aan de plannen en weldra is het ontwerp klaar. De totale kosten met inbegrip van eerste inrichting en leermiddelen bedragen f50.020,-

Die som wordt te hoog bevonden voor een 4-klassige school en ook B en W dringen aan op bezuiniging. Na enig overleg blijkt het inderdaad mogelijk te zijn, zonder schade voor een goede schoolinrichting, bezuinigingen aan te brengen. De hoogte van de lokalen wordt teruggebracht van 4,50 m op 3,60 m, de speelplaats wordt slechts voor de helft bestraat, de overdekte speelplaats wordt kleiner en verder zijn er nog enkele andere technische wijzigingen. Met moeite blijft de betegeling van de gangen gehandhaafd. De veranderingen eisen een nieuwe tekening en bestek, dat op 22 februari 1928 wordt ingediend. De nieuwe begroting bedraagt nu f39.994,-. B en W. nemen nu genoegen met de plannen, doch ondertussen doet in de gemeenteraad het praatje de ronde, dat er een paleis van een school zal gezet worden door de fraters. Men noemt zelfs een abominabele prijs voor de hoofddeur.

Als in de eerstvolgende gemeenteraadsvergadering wordt voorgesteld om een lening te sluiten van f40.000,- met het oog op de nieuwe school, komt de oppositie in actie tegen het bestaande schoolplan, met name het gemeenteraadslid, de heer A. Robben. Hij beweert dat een school niet meer mag kosten dan f5000,- per klas. Hij noemt voorbeelden van goedkope scholen in de omtrek. Hij zou een architect kennen, die voor f20.000,- een goede 4-klassige school kan bouwen. Ongelukkigerwijze is de burgemeester afwezig en de loco, wethouder de Brouwer, weet op al deze bezwaren niet voldoende te antwoorden en zo wordt het een enigszins rumoerige vergadering. Toch wordt er op het eind gestemd over de lening, die met algemene stemmen (de heer Robben heeft zich vóór de stemming verwijderd) wordt aangenomen.

Enkele dagen later gaat dat gemeenteraadslid om inlichtingen naar het fratershuis. Hij wenst te weten, waar toch die duurte van de school vandaan komt. Frater Directeur is flink in zijn wiek geschoten en brengt hem aan het verstand, dat zijn handelwijze wel erg zonderling overkomt. Zonder iets van het plan te weten, heeft hij de nieuwe school als te duur betiteld, en nu komt hij

op het fraterhuis informatie vragen voor de verdere be-argumentering van zijn bewering. Hij wijst hem er verder op, dat hij het zeer op prijs zou hebben gesteld als hij vóór de bewuste vergadering studie had gemaakt van het plan, dan had deze ongemotiveerde en zeer onsympathieke aanval achterwege kunnen blijven.

In de grond van de zaak, is het eigenlijk slechts een aanval op het burgemeesterlijk beleid geweest. De raad, die jaren lang een te hoog woord gevoerd heeft (onder burgemeester Rens), was in deze, volgens zijn mening, niet genoeg gekend. De burgemeester had echter de wettelijke weg bewandeld en van de gemeenteraad de door de wet geëiste medewerking gevraagd voor de stichting van de nieuwe bijzondere lagere school. Toen de raad eenmaal die medewerking had toegezegd, berustte de verdere afwerking met het betreffende schoolbestuur in handen van het dagelijks bestuur.

In de volgende raadsvergadering verdedigt de burgemeester zelf zijn houding, en zet hij uiteen dat B en W. niet zo maar willekeurig een door een schoolbestuur ingediend plan kan besnoeien, maar daarin gebonden is aan algemene normen en de door het schooltoezicht gestelde eisen. Hij betoogt verder, dat hij van het begin af aan er naar gestreefd heeft een degelijk ingerichte school te krijgen, die voldoet aan de eisen des tijds, maar daarin overtollige luxe heeft proberen te vermijden. Hij wijst daarbij op de aanzienlijke besnoeiing van het eerste plan en drukte hierbij zijn tevredenheid uit over de bereidwilligheid en inschikkelijkheid van de fraters. De heer Robben blijft evenwel van mening, dat de burgemeester een te dure school laat bouwen, waarop deze voorstelt een commissie samen te stellen, die gaat onderzoeken, welke bezuinigingen nog aangebracht kunnen worden. Vanzelfsprekend wordt Robben uitgenodigd zitting te nemen in deze commissie, tegelijk met het andere oppositielid uit de gemeenteraad, de heer Appels. De laatste bedankt echter voor die eer, en zo staat de heer Robben alleen. De zaak loopt verder met een sisser af.

De aannemingsom blijft aanzienlijk onder de begroting van de architect en het werk wordt gegund aan de laagste inschrijver, de heer Vekemans uit Goirle, voor de som van f31200,-.

Met toestemming van Mgr. Diepen wordt de school onder het hoofdbestuur van de Congregatie gesteld zodat de nieuwe school in dezelfde verhouding komt te staan als de reeds bestaande St. Thomasschool d.w.z. geheel onafhankelijk. Het schoolbestuur wordt de "Vereniging van fraters te Tilburg". De school krijgt als schutspatroon de heilige Tarcisius. Dat is niet zo verwonderlijk als men weet dat de Superior-Generaal van de fraters, tevens voorzitter van het schoolbestuur, de kloosternaam frater M. Tharcisio draagt. Zo heeft hij zijn naam vastgelegd voor het nageslacht. De lagere jongensschool aan de Gasthuisstraat in Tilburg droeg eveneens die naam en is ook in 1928 gesticht.

De Eerste steenlegging vindt plaats op 23 mei 1928 door pastoor C. Peters. Deze steen heeft na afbraak van de school, een plaats gekregen op het Heemerf.

Als hoofd van de school wordt frater Floribert Mols benoemd met als onderwijzer de 35 jarige frater Willibrordus van Loosbroek afkomstig van de Thomasschool.

Op 4 september 1928 begint het eerste schooljaar met 54 leerlingen met in de 1^e klas 40 leerlingen o.l.v. frater Floribert en de 2^e klas met 14 leerlingen o.l.v. frater Willibrordus.

De inzegening van de school, door Pastoor C. Peters, geassisteerd door de kapelaans van Rooy en Bos vindt plaats op 20 september. De leerlingen van de St. Thomasschool en van de St. Tarcisiusschool trekken daarna met het personeel in optocht naar het schoolterrein. Daarbij zijn de Superior-Generaal, de Vicaris van de fraters en de directeur van het fratershuis aanwezig, de bisschoppelijk inspecteur, het kerkbestuur, fraters en kwekelingen en natuurlijk het voltallige gemeentebestuur en gemeenteraad met uitzondering van de heer Robben. Deze zond bericht van verhindering, maar feliciteerde de fraters wel met hun nieuwe school. Na de plechtigheid was er een gezellige bijeenkomst met de officiële personen in de recreatiezaal van de kweekschool.